

noilor elemente de cultură cu care veneau romanii. Pe primul loc se va situa scrisul, apoi reprezentările plastice, ca să amin-tim doar o mică parte din ele.

La acest capitol se poate face observația că deși autorul și-a delimitat precis cadrul cronologic la ceea ce el numește perioada romană, sub care înțelege etapa 106—275, prelu-diile unui atare proces trebuie căutate într-o perioadă mult anterioară, poate din primele decade ale secolului I î.e.n. Am în vedere, printre altele, întâi folosirea iar mai apoi adoptarea denarului roman republican ca tip monetar uzual, iar ulterior imitarea lui. Pe unele asemenea exemplare se află și legenda în limba latină. Unele exemplare sînt rușite, fiind copiate, pe cînd altele sînt stilizate. În această privință sînt de men-ționate meritoasele studii ale regretatei noastre colege Maria Chișescu. În aceste îndepărtate vremi, două secole înainte de cucerire, vedem noi începutul procesului de „aculturalizare și alfabetizare”. Stau mărturie tiparele monetare de la Tilișca, dar și de aiurea. Totul ne indică un început pe plan economic. Și nu putea fi alt fel.

Dar mai cunoaștem și o altă categorie de documente arheo-logice care ne mărturisesc existența acestui proces, în cazul de față, „alfabetizare” cu un secol înainte de cucerire. Avem în vedere fragmentele ceramice descoperite de D. Berciu în săpăturile sistematice întreprinse în cetatea dacică de la Buri-dava dacică. Pe asemenea fragmente erau zgîrțite fragmente de nume și combinații de litere. Autorul acestor săpături le-a subliniat cu pregnanță importanța lor culturală, dovedind pătrunderea culturii romane, în speță a scrisului, la dacii de la Buridava, cu peste 100 de ani înainte de cucerire.

Următoarea comunicare este a lui D. Berciu, „Statul geto-dacic de la Burebista la Decebal” (p. 21—27), care prezintă o completă și competentă sinteză a acestei epoci. Sînt examinate pe rînd structurile social-economice și poli-

tice în desfășurarea lor istorică pe întreg cuprinsul Daciei preromane. Nu sînt neglijate nici elementele de suprastruc-tură. Sînt puse la contribuție și integrate la locul respectiv cele mai noi descoperiri. Din rîndul lor, o mențiune aparte merită basileul Thiamarcus, de la Ocnița-Buridava.

În continuare, Ion Barnea prezintă comunicarea „Politica Imperiului roman la Dunărea de Jos după retragerea aureliană” (p. 29—44). Cunoscutul istoric al Dobrogei romane expune condensat, dar și documentat, politica imperiului în această parte a țării noastre.

Maria Florian-Squarciapino, profesoară la universitatea din Roma, și directoarea revistei *Faсти archaeologici*, a citit comunicarea „Cercetări ale catedrei de arheologie a Provin-țiilor romane cu privire la sculptura din Dacia romană” (p. 45—52). După ce trasează cadrul larg al problemelor pe care le pune azi o asemenea cercetare, prezintă concluziile la care a ajuns unul din elevii ei cu privire la sculptura din Dacia.

În continuare, G. G. Belloni și R. Soraci se ocupă, primul de „Perspective ideologice și realitate politică în Dacia, reflec-tată de monedele romane”, pe cînd cel de-al doilea supune unui adîncit examen „Regimul solului și raporturile de lucru în Dacia romană” (p. 53—64 și 65—97).

Volumul se incheie cu studiul acad. F.m. Condurachi, „Dacia romană și problemele ei strategice și politice”, în care problemele anunțate sînt puse cu ascuțime în evidență.

Întreaga manifestare culturală indică o reușită colaborare a cercetătorilor români și italieni pentru adîncirea cunoștin-țelor noastre istorice asupra Daciei și în același timp o cola-borare culturală între cele două țări.

Bucur Mitrea

Symposia Iltacologica, 1, Craiova, 1983, 114 p.

Începînd cu anul 1983 Institutul de tracologie editază o nouă publicație, menită să cuprindă rezumatele comu-nicărilor prezentate în cadrul simpoziunelor naționale de tra-cologie: SYMPOSIA THACOLOGICA. Primul volum a apărut la Craiova sub forma unei broșuri litografiate și con-ține rezumatele contribuțiilor prezentate la al VI-lea Simpo-zion național de tracologie, ținut în capitala Olteniei. Bro-șura a fost înmînată participanților la simpozion, înainte de începerea lucrărilor. Este un instrument modern și efica-ce, care permite cunoașterea dinainte a esenței comunicărilor, participarea la secția dorită și mai ales la discuții, o informare generală asupra contribuțiilor celor mai importante aduse în fiecare secție. Includerea în volum și a rezumatelor comu-nicărilor care nu au putut fi ținute din diverse motive, constituie un avantaj în plus.

Volumul cuprinde 63 rezumate, ordonate cronologic și îmbrățișînd o tematică vastă, multidisciplinară, corespunză-toare specificului cercetării tracologice din țara noastră. El se deschide cu comunicările prof. dr. doc. Dumitru Berciu, direc-torul Institutului de tracologie — care trece în revistă tradi-țiile, realizările și perspectivele arheologiei oltenice și a dr. Con-stantin Preda, directorul Institutului de arheologie — care prezintă problemele de bază ale originii daco-romane a po-porului român oglindite în opera istorică a tovarășului Nicolae Ceaușescu.

Urmează 11 comunicări referitoare la arheologia epocii bronzului unele avînd caracter de sinteză: procesul de con-stituire a bronzului tracice pe teritoriul Olteniei (P. Roman), tipurile de locuințe din epoca bronzului pe teritoriul Româ-niei (E. Comșa), sfîrșitul epocii bronzului și începutul epocii

fierului în sud-vestul României (S. Morintz), clasificarea și cronologia săbiilor miceniene de pe teritoriul României (T. Bader). Alte comunicări se ocupă de *complexe arheologice particulare sau relații între culturi*: perioada de tranziție de la eneolitic la bronz în Subcarpații Moldovei (Ștefan Cucos), începutul epocii bronzului în nordul Olteniei (Gh. Petre-Govora), cultura tracilor din epoca bronzului pe valea Oltu-lui inferior (M. Butoi), necropolele de la Ghidici (M. Nica), Vinu de Jos (Iuliu Paul), Pietroasa Mică — refacerea cronolo-giei (I. Chicideanu), templul megaron de la Sălacea (N. Chi-dioșan), cronologia culturii Suciu de Sus (K. Kacsó), cultura Noua în sud-estul Transilvaniei (M. Marcu).

Epoca hallstattiană este reprezentată prin comunicări de *arheologie* avînd un caracter aplicativ mai restrîns și mai specializat, cum au fost cele privind ceramica culturii Gáva—Holihady (A. László), răspîndirea vaselor cu trei guri—ca oglindă a culturii spirituale a triburilor nord-tracice (Al. Vulpe), începuturile ceramicii lucrate la roată în spațiul nord-tracice (Vlad Zirra), originea și răspîndirea în timp și spațiu a topoarelor cu aripioare și a celor bipene (V. Vasilev), necro-pola de la Drăgoiești—Telești (Gh. Calotoiu). Lor li se adaugă și comunicări cu caracter *antropologic* — privind populația de la Histria-sat, punctul Bent (sec. VI—I î.e.n. — conside-rată autohtonă, cu un aport grecesc și excluzînd prezența scit-ică (prof. dr. doc. O. Neerasov) și documente antropologice privind prezența perșilor lui Darius I în necropola tumulară de la Histria (D. Nicolăescu-Plopșor).

Cum era de așteptat, a doua epocă a fierului este cea mai bine reprezentată în volum și cu o mare varietate de teme: comunicări de *sinteză arheologică*, privind relațiile geților est-

carpatiei cu lumea greco-macedoneană (Silvia Teodor), aspecte culturale la sfârșitul Hallstatt-ului și în Latène-ul geto-daci (E. Moscalu), apartenența etnică a mormintelor plane și tumulare din zona litorală a Dobrogei — atribuită pe bună dreptate sciților (M. Irimia), elemente de decor specifice în cultura geto-dacă (M. Turcu și L. Mărgăritan), vetrele decorate geto-dacice (G. Trohani); altele tratează diferite *monumente arheologice*: așezările de la Grădiștea—Brăila (V. Sirbu și Fl. Anastasiu), Bizdina (C. M. Tătulea) Făcăi—Braniște (V. Ciucă), Sucidava (O. Toropu și C. M. Tătulea), cetatea nr. 2 de la Ocnița (M. Iosifaru și S. Purece), Răcătău (V. Căpitanu), Brad (V. Ursachi — toate aducând elemente noi, apărute în urma ultimelor cercetări; riturile și ritualurile funerare se reflectă în comunicările privind tumulii de la Cucuteni (M. Dinu), necropola de la Cernele—Craiova (P. Gherghic) și un mormint descoperit la Timișoara (Fl. Medeleț și A. Bejan). Comunicările de *numismatică* privesc istoria relațiilor Histriei cu geto-dacii (B. Mitrea), cronologia drahmelor din Dyrhachium și Apollonia și circulația lor în Dacia (N. Conovici), începuturile circulației monetare în Dacia de sud-vest (C. Voicu) și în zona Pelendavei (O. Stoica și Cornelia Bold). Se adaugă comunicări de *zoo-arheologie* (M. St. Udrescu) și *paleobotanică* (M. Cărciumaru), care elucidează aspecte importante privind creșterea animalelor și cultivarea plantelor la geto-daci; de *istorie* (V. Lica) — unde se încearcă printr-o nouă interpretare a izvoarelor literare să se acrediteze ideea că Acornion a vizitat pe regele Oroles la *Zargidava*; de istoria religiilor (S. Sanie) — urmărind diferite influențe religioase pătrunse la geto-daci din lumea mediteraneană, asiatică și occidentală; de *etnografie* (Georgeta Moraru) — analizând evoluția inventarului agricol la geto-daci și daco-romani, și cea care propune o unificare a termenilor folosiți în tipologia locuințelor la geto-daci (Cornelia Belcin-Pleşca).

Romanizarea dacilor și probleme legate de etnogeneza românilor sînt cuprinse într-un buchet de comunicări care abordează aceste aspecte din diferite unghiuri: *articole teoretice* privind „preromanizarea” Daciei (I. Glodariu), continuitatea și romanizarea geto-dacilor din Muntenia (Gh. Bichir), componenta dacică în structura etno-culturală daco-romană (D. Protase); date noi privind unele *situri arheologice* importante: descoperirile de pe Valea Crișului Repede (S. Dumitrașcu), așezările rurale daco-romane din sec. II—IV e.n. din sud-estul Olteniei (Gh. Popilian), fortificațiile romane de la Bumbești (Chr. M. Vlădescu și Gh. Poenaru Bordea), cetatea romană și romană tîrzie din Ostrovul Mare (M. Davidescu); interpretări noi pentru unele *materiale arheologice* publicate: sabia romană de la Ocnița (L. Petculescu); *Viață economică*: rolul provinciei Scythia ca punct de legătură a populației de la nordul Dunării cu lumea mediteraneană (Al. Barnea); reinterpretarea *izvoarelor literare* privind părăsirea Daciei (C. C. Petolescu); *istoria artei*: personificarea Daciei în arta și numismatica antică (Carmen M. Petolescu); *relațiile dintre autohtoni și slavi* în Moldova (I. Mitrea).

Ultimele trei comunicări se referă la comentarea unor texte literare (P. Barbu, D. Ciobotca) și unitatea circulației monetare în Țara Românească în sec. XIV—XVI (Adina Berciu Drăghicescu).

Prin varietatea tematică a comunicărilor, conținutul lor bogat în idei și informații noi, noua publicație a Institutului de tracologie se arată de pe acum ca un periodic de prestigiu, o oglindă a celor mai noi realizări în domeniul tracologiei din țara noastră. Sperăm că numerele viitoare vor apare cu aceeași promptitudine — fapt care depinde în bună măsură de sprijinul colaboratorilor institutului nostru.

Niculae Conovici